

JEDEN PROCENT

Począwszy od 2004 roku podatnik będący osobą fizyczną może przeznaczyć 1 % swojego należnego podatku na rzecz jednej, wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego (dalej: OPP), zamieszczonej na oficjalnej liście tego rodzaju organizacji (wykaz dostępny jest na stronach internetowych MPiPS: www.pozYTEK.gov.pl). Obecnie osoby chcące przekazać swoją część podatku na cele dobroczynne mają duży wybór. W wykazie ministra widnieje bowiem ponad 6 tys. organizacji posiadających status OPP wraz z ich numerami wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Intencją wprowadzenia odpisów 1% nie było stworzenie możliwości bezpośredniej pomocy osobom indywidualnym ale wsparcia dla organizacji pożytku publicznego i dopiero za ich pośrednictwem ewentualnie pomoc osobom indywidualnym lub realizacja innego celu. Od samego początku więc 1% był pomyślany jako odpis na rzecz organizacji, a nie pojedynczej osoby.

Sposób, w jaki od 2004 do 2007 roku podatnicy przekazywali swoją część podatku, doprowadził do praktyki takiej, że mogli oni – dokonując samodzielnie wpłat na konto danej organizacji – określić szczegółowo, na co konkretnie chcą przekazać pieniądze. Z punktu widzenia ustawy było to niejako „nadużycie” przepisów. Zmiany w sposobie przekazywania 1% nie zabierały podatnikowi możliwości określenia szczegółowego celu, ponieważ właściwie nigdy nie miał on takiego prawa. Dopiero w rozliczeniu za 2008 rok podatnik w składanym przez siebie zeznaniu podatkowym może również podać dodatkowe informacje, które w jego ocenie mogą mieć wpływ na przekazanie środków zgromadzonych przez OPP (np. na konkretny cel). Informację tę podatnik może zamieścić w rubryce: „Inne informacje”. Dane te zostaną przesłane OPP przez organ podatkowy jako uszczegółowienie przekazanych kwot. Należy jednak pamiętać, że rozdysponowanie środków przekazanych przez organ podatkowy pozostaje w wyłącznej gestii OPP i powinno odbywać się w zgodzie z przedmiotem działalności organizacji.

W rozliczeniu za 2004 rok możliwość pomniejszenia podatku mieli podatnicy opodatkowani na zasadach ogólnych wg skali progresywnej oraz podatnicy płacący ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. Obecnie grono osób, które mogą przekazać swój 1% zostało poszerzone. Mogą to być podatnicy:

- podatku dochodowego od osób fizycznych rozliczający się na zasadach ogólnych według skali podatkowej,
- korzystający z liniowej, 19 – procentowej stawki podatku (po raz pierwszy),
- uzyskujący dochód z odpłatnego zbycia papierów wartościowych oraz pochodnych instrumentów finansowych,
- opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Warunkiem przekazania swojej części podatku jest wystąpienie podatku należnego tj. kwoty podatku, po dokonaniu wszystkich odliczeń, np. składki na ubezpieczenie zdrowotne czy ulgi na wychowanie dzieci. Jeżeli podatek należny po wszystkich zmniejszeniach nie występuje, to przekazanie 1% nie jest możliwe (nie ma czym się podzielić, albo co zadysponować).

W rozliczeniu za 2006 rok po raz ostatni podatnicy, którzy chcieli przekazać na rzecz OPP 1% podatku należnego musieli samodzielnie wyliczyć tę kwotę, dokonać wpłaty na rachunek bankowy tej organizacji, a następnie wpłaconą kwotę wykazać do odliczenia w składanym zeznaniu rocznym. Natomiast w 2007 roku podatników po raz pierwszy „wyręczyli” naczelnicy urzędów skarbowych, którzy w praktyce przejęli wszystkie „techniczne” obowiązki w tym zakresie – zajmując się przekazaniem zadeklarowanej w zeznaniach kwoty. Prostsza procedura stała się zachętą do przekazywania części podatku potrzebującym, zwłaszcza, że podatnik nie ponosi z tego tytułu żadnych dodatkowych kosztów.

Ostatnia nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wprowadziła kilka istotnych modyfikacji obowiązujących od rozliczenia za 2008 rok. Została oczywiście zachowana zasada, zgodnie z którą przekazanie pieniędzy za pośrednictwem naczelnika urzędu skarbowego będzie się odbywało na wniosek podatnika. Za wniosek uważa się wskazanie

w treści zeznania wybranej OPP, poprzez podanie jej nazwy, numeru wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego oraz kwoty do przekazania na jej rzecz.

Ważną zmianą w stosunku do roku ubiegłego jest to, że począwszy od rozliczenia za 2008 rok 1% można przekazać również z podatku należnego wynikającego ze złożonej **korekty zeznania**. Aby tak się stało, owa korekta zeznania musi być złożona w terminie 2 miesięcy od upływu „zwykłego” terminu przewidzianego na złożenie zeznania (czyli w praktyce do końca czerwca a w przypadku ryczałtowców – do końca marca).

Ustalając kwotę darowizny należy wziąć pod uwagę podatek obliczony od dochodów podatnika po pomniejszeniu o odliczenia od podatku, w tym o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne. Przy obliczaniu kwoty wpłaty na rzecz OPP należy pamiętać, że **zaokrągla się ją do pełnych dziesiątek groszy w dół**.

Warunkiem przekazania 1 proc. podatku przez organ podatkowy jest zapłata w pełnej wysokości zobowiązania stanowiącego podstawę obliczenia kwoty, która ma być przekazana na rzecz OPP, nie później niż w terminie dwóch miesięcy od upływu terminu dla złożenia zeznania podatkowego. Oznacza to, że jeżeli podatek wynikający z zeznania nie zostanie zapłacony w całości, to przekazanie pieniędzy na rzecz OPP nie nastąpi. Uzupelnienie przepisu w tym kierunku wypełniło lukę prawną istniejąca w latach poprzednich, kiedy to dochodziło do przekazywania 1% podatku, który nie musiał być uiszczony. W istocie więc darowiznę czynił Skarb Państwa a nie podatnik.

Ustawodawca postanowił również, że naczelnik urzędu skarbowego przekazuje dla OPP imię, nazwisko i adres podatnika oraz wysokość kwoty przekazanej na rzecz tej organizacji. Przy czym warunkiem przekazania takiej informacji jest **wyrażenie przez podatnika zgody** w tym zakresie (w zeznaniu podatkowym lub w korekcie tego zeznania). W tym celu w formularzach obowiązujących przy rozliczeniu za 2008 rok pojawiły się odpowiednie pola służące do wyrażenia zgody – „^{Wyrażam zgodę} ”.

Aby przekazać 1 proc., trzeba wypełnić:

- w **PIT-28** – poz. 129 – 131 (część M);
- w **PIT-36** – poz. 305 - 307 (część O);
- w **PIT-36L** – poz. 105 – 107 (część N);
- w **PIT-37** – poz. 124 – 126 (część H);
- w **PIT-38** – poz. 58 – 60 (część G)

i podać następujące dane: nazwę organizacji pożytku publicznego, numer organizacji oraz przekazywaną kwotę. Przepisy podatkowe nie pozwalają na podział tej kwoty, w **jednym formularzu można wskazać tylko jedną organizację**. Jeżeli podatnik składa kilka zeznań, np.: PIT – 37 i PIT – 38, to w każdym z nich może wskazać inny podmiot, na którego konto naczelnik urzędu skarbowego przekaże pieniądze. **W następnym roku darowiznę będą mogli przekazać także podatnicy rozliczający dochód ze sprzedaży nieruchomości, składający PIT-39.**

Podatnik, który zdecyduje się na przekazanie 1 proc. podatku, powinien zwrócić uwagę na trzy kwestie: po pierwsze, musi pamiętać, że to naczelnik urzędu skarbowego przekazuje darowiznę wskazanej organizacji, po drugie, identyfikacja organizacji odbywa się na podstawie wykazu ogłoszonego przez MPiPS. Jeżeli podatnik wskaże organizację, która nie figuruje w wykazie to przekazanie pieniędzy nie nastąpi. Po trzecie wreszcie, jeżeli podatnik chce, aby jego pieniądze zostały przeznaczone na pomoc dla konkretnej osoby, która jest pod opieką wybranej OPP, powinien wpisać w rubryce „Inne informacje, w tym ułatwiające kontakt z podatnikiem” podopiecznego wskazanej organizacji.